

Rozprava o fašizme a „antifašizme“. Antifašizmus demoliberálov

Jacek Bartyzel

9. augusta 2020 ✚ *Politika*

Deväťdesiate výročie Pochodu na Rím štyroch kolón fašistických *squadristov* zavŕšený bez jediného výstrelu kapituláciou a abdikáciou demoliberálnej (ne)vlády, podnecuje k úvahe o fenoméne fašizmu. Bezpochyby sa objaví k tejto téme veľa múdrych i nemúdrych komentárov, ale stojí za to venovať najskôr pozornosť rovnako zaujímavému a čo je dôležitejšie – stále všadeprítomnému (hoci po fašizme niet stopy už vyše sedemdesiat rokov) fenoménu ozajstného „verejného náboženstva“ našich čias, ktorým je „antifašizmus“.

„Antifašizmus“ vďačí za svoju závratnú kariéru predovšetkým sile štátneho a propagandistického aparátu Sovietskeho zväzu, ako aj jeho rozšíreniu v podobe „národných“ sekcií Kominterny. O sile vplyvu pritom rozhodovala nezvyčajná flexibilita pri používaní tohto sloganu, ktorý v závislosti od aktuálnych potrieb a záujmov sovietskeho štátu mohol bleskovo meniť obsah a rozširovať alebo zužovať okruh jeho adresátov. Treba však poznamenať, že na samom začiatku boli samotní boľševici trochu zmätení, pokiaľ ide o povahu nového a nečakaného (nielen pre nich) fenoménu, akým bol fašizmus, a vôbec k nemu na začiatku nezaujali jednoznačne negatívny postoj. Interpretácie fašizmu zo strany komunistov boli v každej fáze kombináciou viacerých faktorov: kľčovitého pridržiavania sa litery marxisticko-leninského „talmudu“, podľa ktorého sa na všetko treba dívať cez optiku triedneho boja a ekonomickej „základne“; zlosti nad tým, že fašisti im stáli v ceste k paneurópskej boľševickej revolúcii; v neposlednom rade snahy zakrývať a zahmlievať všetky štrukturálne a ideologické podobnosti medzi fašistickým a boľševickým revolučným masovým hnutím.

Evolúcia postoja

Rečník na štvrtom kongrese Kominterny, ktorý sa konal tesne po Pochode na Rím od 5. novembra do 5. decembra 1922, Grigorij Zinoviev (vlastným menom Hirsch Apfelbaum), charakterizoval fašizmus ako reakčný a kontrarevolučný fenomén, ktorý v konečnom dôsledku prospeje robotníckej triede, pretože zvrhnutím (ako predpovedal) monarchie a buržoáznej demokracie dôjde k vytvoreniu revolučnej situácie. Karol Radek (pôvodným menom Sobelsohn) s ním polemizoval tvrdiac, že víťazstvo fašistov bolo najväčšou porážkou proletariátu od októbrovej revolúcie a samotné fašistické hnutie charakterizoval ako malomeštiacky *socializmus malého človeka*.

Oficiálne stanovisko Kominterny podala vo svojom referáte Clara Zetkinová na konferencii Výkonného výboru 12. – 13. júna 1923, kde bol fašizmus hodnotený ako zvlášť nebezpečný a hrozný nepriateľ proletariátu, pričom však pripustila, že nositeľom fašizmu *nie je málopočetná kasta, ale široké vrstvy spoločnosti, veľké masy, vrátane časti samotného proletariátu*, ako aj to, že obsahuje *revolučné prvky*, ktoré však boli *potlačené a umlčané reakčnými elementmi*.

Clara Zetkinová, ktorá predniesla v Kominterne referát o fašizme

zdroj: wikimedia commons

Na rozdiel od vyššie uvedenej rezolúcie zdôrazňujúcej, že fašizmus, hoci sa stal *nebezpečnou kontrarevolučnou silou v službách buržoázie*, predsa len *do istej miery využil* požiadavky a programy proletariátu, rezolúcia prijatá na piatom kongrese Komunistickej internacionály o rok neskôr už principiálne uznala, že fašizmus je *nástrojom v rukách buržoázie v boji proti proletariátu*, a siedme plenárne zasadnutie Výkonného výboru v roku 1926 sformulovalo pojem *sociálneho fašizmu* konštatujúc, že v dobe *zostrovania triedneho boja* každý buržoázny štát musí mať fašistickú podobu.

Predzvest' „najzrelšej“ interpretačnej rétoriky stalinistickej éry je už v samotnom názve: *Fašizmus ako diktatúra rozpadajúceho sa kapitalizmu (1934)* – britský bolševik Rajani Palme Dutt, ktorý odmieta hľadať vysvetlenie fenoménu fašizmu v inej kategórii než je *odhaľovanie jeho triednej základne* a zistenie, že od samého začiatku je *kŕmený, živený, udržiavaný a podporovaný veľkoburžoáziou, veľkými vlastníkmi pôdy, finančníkmi a priemyselníkmi*.

Tejto interpretácii nasadil korunu – pričom súčasne ustanovil „kanonickú“ definíciu fašizmu v komunizme – slávny prejav Georgia Dimitrova na 7. kongrese Kominterny (25. júla – 20. augusta 1935), v ktorom bol fašizmus označený za *teroristickú diktatúru najreaktívnejších, najšovinistickejších a najimperialistických elementov finančného kapitálu*. V rámci spektra fašizmov bol za *najreakčnejší* označený nemecký národný socializmus charakterizovaný ako *stredoveké barbarstvo a útočná kolóna medzinárodnej kontrarevolúcie*. Pri tejto príležitosti boli spomenuté mená troch *najzúrivejších* fašistov: Mussolini, Hitler a ... Piłsudski.

Včerajší antifašisti - fašisti zajtrajška

V období zmeny taktiky boja komunizmu proti kresťanskej *civilizácii* kvôli organizovaniu „Ludového frontu“ a v rokoch 1941-1945 budovania tzv. antifašistickej koalície a potom od doby tzv. destalinizácie, oficiálny výklad fašizmu a jeho terminológia podliehali výrazným výkyvom. Nová stratégia „jednotného frontu“ mala uľahčiť export revolúcie a dobývania Európy, takže bolo potrebné radikálne znížiť počet fašistov, Vďaka tomu boli pozdvihnutí a pozvaní do skupiny *antifašistov* nielen sociálni demokrati, ale aj *buržoázni demokrati* a *humanisti*, ba dokonca aj *progresívni katolíci*. Dôsledkom tohoto zužovania však bolo to, že fašizmus sa začal natrvalo spájať s tradičnou kontrarevolučnou pravickou (čo demoliberali ochotne prijímali).

Tento propagandistický experiment bol testovaný s mimoriadnym úspechom na najväčšom cvičisku *antifašizmu*, akým bolo Španielsko v tridsiatych rokoch 20. storočia, v dôsledku čoho mýtus fašistického Franca rozširovaný komunistickou a nekomunistickou ľavicou si v nemenšej miere osvojili aj liberálne demokracie Západu. Nová definícia „antifašizmu“ sa ďalej šírila po Hitlerovej agresii proti ZSSR, keď aj západné demokracie boli poctené uznaním za plnoprávných „antifašistov“.

Po víťazstve nad Tretou ríšou a po príchode „studenej vojny“ sa kyvadlo „antifašizmu“ vychýlilo opäť opačným smerom, aby dosiahlo stav porovnateľný s jeho prvotným rozsahom. „Fašistami“ sa automaticky stali vojaci nezávislých oddielov v krajinách podmanených Červenou armádou a funkcionári pred vojny všetkých úrovní štátnych orgánov (v Poľskej ľudovej republike boli odsúdení na základe dekrétu o *fašizácii krajiny*) a okrem iného aj: nedávni spojenci (Truman, Churchill, de Gaulle), pápež Pius XII., kresťanskodemokratickí propagátori zjednotenia Európy (De Gasperi, Schuman, Adenauer), katolícki básnici: Paul Claudel a T. S. Eliot, a vo chvíľach menších nedorozumení dokonca aj prosovietski existencialisti (ako Sartre alebo Merleau Ponty). Aj *sociálny fašizmus* sa vrátil v mierne zmenenej forme, pretože teraz zahŕňal komunistov (*fašistická Titova klika*), ktorí sa nechceli podriaďiť Stalinovi. Avšak od tej doby, čiže od tzv. de-stalinizácie a chruščovovského „odmäkku“, keď propagandistická intenzita *antifašizmu* začala slabnúť, ukázalo sa, že „antifašizmus“ získal úplne novú silu v nekomunistických a demoliberálnych ľavicových kruhoch.

Antifašizmus demoliberálov

Základnou črtou tohto nového typu „antifašizmu“ je posun vo výklade dôrazu z ekonomickej „základne“ na ideologickú „nadstavbu“, aj keď hojne využíva také „zistenia“ „klasikov“, ako je *reakčný* či *krajne pravicový* charakter fašizmu. A je to práve táto nejasná „progresívna“ interpretácia fašizmu (stotožňovaného okrem iného s nemeckým národným socializmom ako jeho podstatou a charakterizovaného extrémnym nacionalizmom, rasizmom a antisemitizmom) ako *krajnej pravice* sa stala štandardom denne vbíjaným do miliónov hláv masmédiami, verejným vzdelávacím systémom a inými indoktrinačnými centrami.

Preto aj keď je komunizmus (napokon eufemisticky zúžený na stalinizmus) občas opatrne porovnávaný s fašizmom či s nacizmom, aj tak z toho porovnania vychádza ako menšie zlo nielen preto, že ho čiastočne ospravedlňuje „šlachetnosť idey“, ale tiež preto, že komunizmus, prinajmenšom vo svojej podstate, nie je nacionalistický.

Zosobneniami Zlého (*druhými Hitlermi*) preto môžu byť takí *fašisti* ako Pinochet alebo Le Penová, prípadne aj Stalin (ale nie preto, že je bolševik, ale že je *Vel'korus a antisemita*), ale nemôžu byť nimi skutoční *internacionalisti* ako Lenin, Trockij či „Che“ Guevara. „Zlý“ môže byť iba (post)komunistický *nacionalista* Milošević, pretože vďaka nemu je možné „dokázať“, že posledným štádiom totalitného komunizmu je nacionalizmus.

Teória sexuálneho útlaku

Neoceniteľnú hodnotu pre nový „antifašizmus“, čiže antifašizmus, ktorý teraz „letí“, mali interpretácie fašizmu odchyľujúce sa od leninsko-stalinskej „ortodoxie“, ktoré spájali marxizmus s freudizmom. Medzi nimi najkurióznejšia (čo v našich depravovaných časoch nie je mínus, ale plus), je bezpochyby *Masová*

psychológia fašizmu (1933) Wilhelma Reicha, ktorý vo fašizme objavil politickú psychológiu nás frustrovaných stáročiami *sexuálneho útlaku*, alebo presnejšie – potláčania sexuality spoločnosťou založenej na súkromnom hospodárstve, monogamnom manželstve a patriarchálnej rodine.

Reichove teórie nemožno odbaviť poklepkaním si po čele, pretože tieto a podobné výmysly na čele s „objavom“ tzv. autoritárskej osobnosti, „nariedené“ a zároveň „pozdvihnuté na úroveň vedy“ neomarxistickou Frankfurtskou školou, sa hneď po vojne stali intelektuálnym základom stratégie, ktorú angloamerické okupačné orgány používali pri *denacifikácii* Nemcov.

Akceptovanie nesprávneho predpokladu, že základom fašizmu, a najmä nacizmu, sú tie civilizačné prvky (náboženstvo a z neho vychádzajúca morálka, prirodzená autorita otca, vládcu, dôstojníka, duchovného atď., vzorce tradičnej kultúry atď.), proti ktorým hneď nihilizmus nemilosrdne bojoval, viedlo k vytvoreniu spoločnosti vykorenenej z tradície, náboženstva, morálky, vlastenectva a úplne podriadenej masovej „kultúre“.

Ďalší predstaviteľ Frankfurtskej školy (a Reichov žiak) – Herbert Marcuse sa zase stal „otcom“ a hlavným ideológom novej antikultúrnej formy revolúcie, ktorú sám nazval *sexuálnou revolúciou*. Medzi „plody“ boja proti *autoritárskej osobnosti* patrí okrem iného terorizmus Frakcie Červenej armády, teória a prax antipedagogiky, *Love Parades* v Berlíne a v ďalších európskych metropolách, legalizácia „zväzkov medzi osobami rovnakého pohlavia“.

Vo svetle „teórie“ fašizmu ako *sexuálneho útlaku* je pochopiteľné, že **v súčasnosti je fašistom každý, kto neakceptuje neobmedzenú promiskuitu, sexuálne úchyľky alebo akúkoľvek inú nehanebnosť.**

Platón fašista

Druhú oblasť predtým neznámych a nevyčerpatelných nálezísk fašizmu odkryl tzv. postmodernizmus, ktorý ako *fašistický* identifikoval každý metafyzický a epistemologický systém, ktorý predpokladá objektivitu a „pravdivosť“ pravdy a možnosť jej odkrytia cestou reflektovaného poznania. Tým došlo k demaskovaniu *fašistickej tváre* Heraklita, Platóna, Aristotela, sv. Tomáša Akvinského, Descartesa a vlastne celej európskej kultúry, ktorá je *autoritárska, patriarchálna a represívna*.

grécki filozofi – podľa postmodernizmu zakladatelia fašizmu

zdroj: wikimedia commons

Predchodcom takéhoto prístupu bol na Západe neznámy postmodernista, varšavský marxista Tadeusz Kroński, ktorý už v roku 1942 „objavil“ zdroje fašistického *nepriateľstva voči človeku* v promacedónskej politike gréckej strany a v katolíckej scholastike.

Antifašistický diskurz sa v tomto bode paradoxne zhoduje so záujmami a názormi autentických fašistov, ktorí (ako napríklad Sir Oswald Mosley) s uspokojením prijímajú tvrdenie o fašistických koreňoch západnej civilizácie, pričom im dávajú iba odlišné – kladné znamienko.

Totálne a prosto

Sila propagandistickej („persuazívnej“) účinnosti „antifašizmu“ spočíva v jej totálnosti a zároveň intelektuálnej prostote. Dokonca prekračuje jeden z typických determinantov politickosti, akým je rozlišovanie: „Spojenec – nepriateľ“, definujúci iba (podľa Carla Schmitta) stav objektívneho existenciálneho nepriateľstva (z faktu existencie konkrétného nepriateľa nevyplýva jeho nižšie bytostné postavenie, morálna ohavnosť či škaredosť), v „antifašizme“ sa „fašista“ stáva demonizovaným zosobením zla nielen morálneho (*fašistická sviňa*) a „nehygienickej“ ošklivosti (*špinaví fašisti*), ale aj ontologického (*fašistické beštie, hydra fašizmu, démoni fašizmu*) a zároveň všadeprítomného, mnohotvárneho a emanačného (v *každom drieme fašista; aj ty sa môžeš stať fašistom; fašisti prezliekajú košeľe*).

Hrozba *fašizácie* znamená, že je potrebné udržiavať *antifašistickú ostrážitosť*, a to vo forme samokontroly i využívania pomoci skúsených „antifašistov“; na druhej strane demaskovanie „fašizmu“ je oblasť nenáročná, ktorá garantuje úspech. Za *prísne* vojenských podmienok je zabitie „fašistu“ nielen oprávnené, ale stáva sa povinnosťou a je dôvodom na slávu; v situácii formálneho mieru sa stáva normou „symbolická vražda“: osoba demaskovaná ako „fašista“ musí byť vylúčená z verejného i spoločenského života. Ak sa ukáže, že „fašistom“ je spisovateľ, novinár, vedec či umelec, vo vzťahu k nemu sa neuplatňujú všeobecne akceptované meritórne či estetické kritériá; v zásade ho neslobodno recenzovať, ani s ním diskutovať, a to tým skôr, že fašizmus je *ex definitione* taktiež intelektuálnou ničotou.

Rovnako dôležitá ako aj polemická je afirmatívna funkcia „antifašizmu“. V tomto smere zohráva rolu psychologicky a morálne legitimizujúcej (ako účastníkov revolučného boja so silami Zla) sebaidentifikácie síl Dobra a okrem posilňovania srdc (*fašizmus neprejde!*), magického zaklínania (*fašizmus nikdy viac!*) posilňuje skupinovú solidaritu. Afirmatívny rozmer sa ukazuje ako obzvlášť potrebný v situácii porevolučného marazmu, pocitu straty antifašistických ideálov, či vzrastu *fašistickej hrozby*. Vtedy nadobúda na význame hrdinský étos „antifašizmu“, zosobnený „bojovníkmi“; spomienka na boj proti skutočnému či imaginárnemu fašizmu získava takmer sakrálny rozmer času *in illo tempore* a vzbudzuje nádej blízku znovuzrodeniu zakladateľského mýtu skupiny rozprávajúcom o *antifašistickom* boji gigantov a revolučnej kozmogónii.

A ako to všetko súvisí s *reálnym* fašizmom, s fašizmom ako konkrétnym ideologickým a historickým fenoménom? Na túto otázku nie je ľahké odpovedať a možno na ňu nikdy nenájdeme odpoveď, pretože bádatelia venujúci sa fašizmu sa nevedia zhodnúť ani na takej základnej otázke, ako je predmet a rozsah tohto pojmu. Bez ohľadu na svoju absurdnú rozšíriteľnosť charakteristickú pre vyššie opisovaný antifašizmus, sa spektrum serióznych postojov pohybuje od maximálneho zúženia pojmu fašizmus ako špecificky a výlučne talianskeho fenoménu (názor najvýznamnejšieho historika fašizmu v Taliansku, navyše židovského pôvodu, Renza De Felice), až po jeho maximálne rozšírenie ako „signatúry epochy“ (názor najvýznamnejšieho historika nacionálneho socializmu v Nemecku Ernsta Nolteho).

Po druhé, a čo je možno ešte dôležitejšie, fašizmus sa vymyká všetkým štandardným klasifikáciám preto, lebo jedinou možnou definíciou jeho „povahy“ sa zdá neprítomnosť povahy, chápanej ako stála a nemenná

podstata. Bez ohľadu na to, či za jediný skutočný fašizmus budeme alebo nebudeme považovať fašizmus taliansky, zdá sa byť nesporná téza, že tento pôvodný fašizmus sa zrodil ako sprievodný jav svojského talianskeho „štýlu“, ktorý sa vyvinul v dobe Risorgimenta, konkrétne v dvojčlene Giuseppeho Mazziniho: *Pensiero e Azione* („Myslenie a konanie“). Zdôrazňovali to všetci „učenci fašizmu“, na čele zo samotným Mussolinim, ako aj prvým význačným intelektuálom, ktorý sa pripojil k fašizmu (ktorý ho napokon vnímal ako vrcholnú fázu liberalizmu!), Giovannim Gentilem, ktorý napísal: *Fašizmus nie je filozofia. Tým menej náboženstvo. Nie je to ani politická teória, ktorú by bolo možné dokumentovať mnohými tézami. Zmysel fašizmu nemožno zachytiť v osobitných tézach, ktoré sú z času na čas prijímané. Keď fašizmus niekedy vyhlasuje nejaký program, cieľ či koncepciu, tieto sa realizujú v akcii. Fašizmus nemá problém ich opustiť, ak sa v praxi ukáže, že sú neprimerané alebo nezlučiteľné so princípmi fašizmu*. Inými slovami povedané, „povaha“ fašizmu je *dočasná, pretože premýšľa o tom a iba o tom, čo rozhoduje okamžite koná*.

Giovanni Gentile (vľavo) a Benito Musollini – ideológ a duce

zdroj: wikimedia commons

Fašizmus a postmodernizmus

Zdalo sa však, že nielen taliansky fašizmus, ale všetky európske fašizmy (alebo prinajmenšom príbuzné hnutia) prakticky plnia výzvu *kritického fašistu* Giuseppe Bottaiho, aby každý mal svoj „vlastný“ fašizmus. Jeho „povaha“ bola skutočne „proteovská“ a realizovala sa v „dialektickom zostrovaní“ a „prehodnocovaní všetkých hodnôt“, ktoré je typické pre ducha moderny. V závislosti od okolností a miesta fašizmus mohol byť a aj bol ľavicový i pravicový, revolučný i konzervatívny, progresívny i reakčný, futuristický i tradicionalistický, socialistický i antikomunistický, antiplutokratický i pro-kapitalistický, demokratický i hierarchický, liberálny i antiliberálny, slobodomurársky i antislobodomurársky, republikánsky i monarchistický, materialistický i spiritualistický, pohanský i kresťanský, antiklerikálny i klerikálny, klasický i romantický, „latinský“ i „nordický“, nacionalistický i internacionalistický (európsky).

To všetko spolu činí z neho fenomén nielen typicky „modernistický“, ale taktiež – *avant la lettre* – „postmodernistický“, s charakteristickou obľubou metódy „koláže“ bezstarostného využívania symbolov akumulovaných v kultúre a „dekonštrukcie“ všetkých ustálených významov (trochu symbolickou zhodou okolností – a možno aj čímsi viac – „guru“ dekonštruktívnej kritiky Paul de Man bol synom významného belgického nacionálneho socialistického teoretika Henriho de Mana a podobne ako jeho otec, aj on bol v mladosti aktivistom kolaborujúcim počas vojny s Treťou ríšou) ako aj neustálej „transgresie“ osobnosti pri vyhľadávaní čoraz fascinujúcejších zážitkov.

Táto programová fašistická „ľahkosť bytia“ vylučuje jej metafyzickosť: nie je možné vybudovať metafyziku fašizmu ani jeho *potenciálnu ontológiu* – ako to činil na báze idealistického „aktualizmu“ (*attualismo*) Gentile, kde jedinou realitou je akt myslenia, v ktorom sa formuje logika histórie a nijaké pravidlá, pričom na činy vykonané človekom sa nevzťahujú nijaké hodnotiace kritériá okrem subjektívnej formy, ktorá sa prejavuje ako konanie. Pripojenie sa k fašizmu je potom svojvoľné rozhodnutie prijímané podľa čisto subjektívnych kritérií, ako tomu bolo napríklad v prípade Pierra Drieu La Rochelle'a: *Som fašista, pretože vidím, ako dekadencia v Európe napreduje*.

Potvrdenie tejto premenlivosti fašizmu možno nájsť aj u tých, ktorí sa dnes neváhajú priznať k jeho dedičstvu, často – čo je s tým úplne v súlade – v nových, ešte prekvapivejších konfiguráciách. V tejto súvislosti napísal nedávno zosnulý (v roku 2009) taliansky intelektuál, pravicový heretik a ľavicový fašista Gianni Accame: *Fašizmus bol super-relativistickým hnutím, pretože sa nikdy neusiloval svoj stav ducha získaný fragmentárnou intuíciou pretaviť do definitívneho programu moci. (...) Tento relativizmus a univerzálna mobilita umožnili, že my, fašisti, môžeme smelo trhať všetky tradičné politické kategórie a dopúšťať sa ustavičných zvrátov: sme aristokratickí i demokratickí, revoluční a reakční, proletárski a antiproletárski, pacifistickí a anti-pacifistickí ako skutočné, dokonale zameniteľné siamské dvojčatá*. Ešte ďalekosiahlejšou „transgresívnosťou“ sa vyznačuje *bezmedzný a červený fašizmus* teoretika ruského socializmu (skôr vidieckeho než proletárskeho) Alexandra Dugina, ktorý sa navyše odvoláva na zvláštne proroctvo Roberta Brasillacha o úsvite takéhoto fašizmu na Východe, v Rusku.

Dočasné pseudoabsolútne

Berúc do úvahy toto všetko, je sotva prekvapujúce, že uprostred takého množstva interpretácií fašizmu nemožno ani jednu z nich – ani tú najpresnejšiu a najdokonalejšiu – považovať za „posledné slovo“. Preto bez toho, aby sme chceli predložiť hoci len zbežný prehľad, nemôžeme nespomenúť stanovisko, ktoré podľa všetkého došlo do najhlbšieho (etiologického) jadra fenoménu fašizmu, a to koncepciu veľkého talianskeho katolíckeho filozofa Augusta Del Noce.

Podľa jeho „transcendentálnej“ definície fašizmus je (jedným z mnohých) prejavom *epochy sekularizácie*, ktorá začala osvieteneckou ideou pokroku. Fašizmus teda nie je ani tak – ako tvrdia demoliberáli a komunisti – *previnením sa voči kultúre*, ale „previnením prítomným v kultúre“, pretože nachádza falošnú odpoveď na reálny problém – najväčší problém epochy – na problém ateizmu. Namiesto riešenia tohto problému spočívajúceho v nasmerovaní kultúry na trajektóriu vedúcu k transcendencii, nachádza jej náhradku v *kvázi-historickej transcendencii* v snahe transcendentalizovať to, čo je imanentné.

Fašistické hnutie je v konečnom dôsledku *odporom proti transcendencii* (*resistenza contro la trascendenza*). A na tom vlastne spočíva nemožnosť fašistickej kontrarevolúcie (ktorú si mnohí pravicoví sympatizanti fašizmu nevšimli), pretože **je nemožné bojovať proti ateistickej revolúcii obetovaním toho, čo je imanentné, dočasné a prechodné**, zbožštením akéhokoľvek pseudoabsolútne, ako je napríklad štát.

Falošným prorokom fašizmu je v konečnom dôsledku intelektuálny autor aj tohto pseudo-spiritualistického immanentizmu a uctievania štátu – Hegel, ktorého dedičstvo odovzdali talianski neo-idealisti a liberáli fašizmu. Lebo pokiaľ ide o Nemecko, tam nijakých sprostredkovateľov nepotreboval.

© ***Všetky práva vyhradené. Článok bol prebraný z partnerského webu PCH24.***

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/o-fasizme-a-antifasizme/>